

ABSTRAKT

Irské povstání roku 1798 je společně s předcházející dekadou právem považováno za přelomovou událost ve vytváření irské národní identity. Proto nepřekvapí, že na poli historiografie i literatury dalo podnět k vzniku velkého množství často si odporujících interpretací. Tato studie se soustředí na historické romány a divadelní hry napsané o povstání jak v anglickém, tak i irském jazyce v průběhu dvacátého století, zvláště pak po roce 1916. Ve středu pozornosti stojí interpretace zmíněné události obsažené v těchto literárních dílech, které jsou srovnávány s různými pohledy na rok 1798 vzniklými na půdě irské historiografie. Vzhledem k tomu, že se na povstání zvláště od sedmdesátých let dvacátého století pohlíží ve světle pozdějšího konfliktu v Severním Irsku, hraje tato spojitost v analýze významnou roli.

Na teoretické úrovni čerpá disertace z poznatků Haydena Whitea, jenž, jak známo, uvedl v pochybnost hranici mezi zpracováním dějinných událostí v historiografii a literární fikci. Tento relativismus je zároveň doplněn vybranými prvky filozofie Paula Ricoeura, která klade důraz na nevyhnutelné etické otázky se zobrazením dějin spojené. V souladu se svými teoretickými východisky zkoumá studie možný přínos interpretací historie obsažených v literatuře. Z hlediska obsahu je zdůrazněna skutečnost, že překvapivě mnoho zkoumaných románů a her pohlíží na povstání velmi vyváženě, což nebývá pravidlem v leckdy polemičtějších pracích historiků. Náležitá pozornost se kromě toho věnuje formálním možnostem literatury při zobrazování historie, mezi něž patří použití symbolů, literární a mytologické odkazy a v neposlední řadě i prvky metahistorie, podrobující zkoumání samotný pojem dějin.

Po víceméně chronologickém přehledu nejdůležitějších románů a divadelních her se studie soustředí na analýzu tří literárních děl, která z různých důvodů nabízejí z hlediska interpretace povstání nejděčnější materiál: irskojazyčného románu *L'Attaque* Eoghana Ó Tuairisca (1962), románu *The Year of the French* (1979) Thomase Flanagana a hry *Northern Star* (1984) Stewarta Parkera.